

ΟΝΕΙΡΑ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΣ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

κεῖνο τὸ καλοκαίρι ἀποφάσισα νὰ τὸ περάσω στὴν ὄρεινὴ ἐπαρχία μου. Εἶχα μπουχτίσει πιά τὴν Ἀθήνα, τὸν κάμπο καὶ τὴ Δεξαμενὴ τῆς κι ὅλο τὸ λογοτεχνικὸ κύκλο τῆς ἐκεῖ συντροφιάς μου. Μὲ τὸ πρῶτο μου ποιητικὸ βιβλίο, «Ὁνειρα πεταλούδας», ποὺ εἶχα τότε μόλις κυκλοφορήσει, μπόρεσα κ' ἐγίνε γνωστὸ τ' ὄνομά μου. Ὅμως περισσότερο ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, στὴν ἐπαρχία μου εἶχε ἀρχίσει κιόλας νὰ μὲ παίρῃ στὰ φτερά της ἡ πρῶϊμη δόξα.

Μοῦ εἶχε ἀπομείνει ἐκεῖ τὰ τελευταῖα χρόνια ὁ μάρμπ' Ἀριστόδημος, ἀδερφὸς τοῦ πατέρα μου, ψηλὸς, λιγνὸς καὶ καμαρωτὸς γέρος, γεμάτος κέφι καὶ ζωὴ, μὲ ὅλη τὴ χιρειαί του, ποὺ δὲν τοῦ πέρασε ποτὲ ἀπὸ τὸ νοῦ νὰ βγάλῃ τὴ φουστανέλα, δάσκαλος μὲ γερά ἑλληνικά, ποὺ ὅλη του τὴ ζωὴ ἔτυχε διωρισμένος σχολάρχης. Εἶχανε ξεσκολιστεῖ ἀπ' αὐτὸν οἱ γραμματισμένοι τῆς νέας γενεᾶς, ποὺ εἶτανε τώρα γιατροὶ καὶ δικηγόροι καὶ δυναστεύανε μὲ τὴν ἐπιστήμη τους τὴν περιφέρεια. Μὰ κι ὁ παπούς μου χρημάτισε δάσκαλος στὸν καιρὸ του καὶ τὰ παιδιά του βγήκαν ὅλα γραμματισμένα, σπάνιο πράμα γιὰ τὴν παλιὰ ἐποχὴ. Ἔτσι τὸ σὸί μας γνωριζότανε μὲ τ' ὄνομα «λογιωταταῖοι» κι ὁ μάρμπ'

Ἄριστόδημος τὸ εἶχε κρυφὸ καμάρι πὺν κ' ἐγὼ στὴν Ἀθήνα θὰ ἐχτιμοῦσα τὴν παράδοσι καὶ θὰ τιμοῦσα τὸ τέτοιο μας οἰκόσημο. Ἡ ἀπελπισία του ὅμως στάθηκε μεγάλη ὅταν βεβαιώθηκε πὺς ὁ ἀνηψιὸς του στὴν πολυτάραχη πρωτεύουσα «κατέληξε γράφων ἀκατανοήτως», σύνθετε στίχους «ἄρνουβῶ», «μονονουχὶ ὑπὲρ τῆς γλωσσικῆς ἀνατροπῆς ἐνθουσιωδῶς ἐργαζόμενος». Μοῦ παράγγειλε τότε νὰ μὴ τολμήσω καὶ πατήσω τὸ πόδι μου στὴν πατρίδα, γιατί θὰ βρισκότανε στὴ δυσάρεστη θέσι νὰ «μὲ ραπίσι ἐν μέσῃ πλατείᾳ».

Κ' ἴσα ἴσα αὐτὸ μὲ τραβοῦσε τώρα κοντά του. Ἐνα ἐπεισόδιο, ἓνα σκάνταλο θὰ μοῦ δημιουργοῦσε ζηλευτὴ φήμη. Μὰ δὲ βαριέστε. Τίποτα σοβαρὸ δὲν ἔγινε. Σὰν ἔφτασα μὲ ὑποδέχθηκε μὲ ἀνοιχτὲς ἀγκάλες ὁ μπάρμπ' Ἄριστόδημος, μὲ φιλοξένησε στὸ σπίτι του, κι ἀφοῦ περάσανε μέρες καὶ μὲ χόρτασε, τότε ἄρχισε νὰ μὲ συμβουλεύει φορτικὰ καὶ νὰ μοῦ ξετινάξῃ τίς λογοτεχνικὲς μου πρωτοπορεῖες. Ὅμως γιὰ καλὴ μου τύχη τὰ «Ὀνειρα πεταλούδας», αἰσθηματικὰ τραγούδια καθὼς εἶτανε, εἶχανε κάμει ἐντύπωση στοὺς νέους καὶ στὰ κορίτσια τῆς ἐπαρχίας μου καὶ στὸν κύκλο τοὺς βρήκα θερμὴ καὶ γνώριμη ἀτμοσφαῖρα. Ἐγὼ, φυσικὰ, πῆρα θύρρος καὶ μὲ τίς φλυαρίες μου ζώρησα τίς συντροφίαις κ' ἔφερα τὸν πρωτευουσιάνικο ἀέρα πὺν τοὺς ἔλειπε.

Σὲ λίγο κατάλαβα πὺς ὁ μπάρμπας μοῦ γινότανε κοινούπι. Μὲ ἀκολουθοῦσε στὰ καλέσματα, στὰ γλέντια κ' ἔδειχνε πὺς σιμά μου ξανάνιωνε. Τώρα ἦρθε κ' ἡ σειρὰ μου θαρρετὰ πιά νὰ τὸν εἰρωνεύομαι γιὰ τίς σκουριασμένες δασκαλικὲς του ιδέες καὶ σιγὰ σιγὰ ἀπάνου στὴν κουβέντα τοῦ ἔδινα νὰ καταλάβῃ τὰ δικαιώματα τῆς ζωῆς στὴν τέχνη, στὴ φιλολογία, στὴ γλώσσα. Θυμοῦμαι πὺν φαινότανε κάποτε πὺς ὑποχωροῦσε καὶ παραδεχότανε τὴ δική μου ἀντίληψη. Μὰ τοῦ φορτόνονταν οἱ καλοθελητές. Στὸν καφενὲ τὸν πιάνανε γεροδασκάλοι κι ἄλλοι «εὔφρονοῦντες» καὶ τοῦ συδαυλίζανε τὴ φωτιὰ τῆς φιλοτιμίας του. Τότε ξεσποῦσε ἡ κρυμμένη του συντηρητικότητα πὺν εἶτανε περισσότερο ἀπὸ μακρόχρονη παράδοσι, παρὰ ἀπὸ πίστι. Τὰ χαλοῦσε

όλα, τὰ ἔστριβε πάλι καὶ ἄρχιζε τὸ χαβά του λέγοντάς μου πὼς εἶμαι ὑπερβολικὸς καὶ τὰ θέλω «ὅλα ἰδικά μου».

Κάθε δειλινὸ καθὼς προσπαθοῦσα νὰ τοῦ ξεφύγω, μὲ περιέμενε στὴν αὐλόπορτα, φρέσκος φρέσκος, ἰσόκορμος καὶ καλοβαλμένος, μὲ τὴ χιονάτη του φουστανέλα καὶ τὴν ἀχώριστη μαγκούρα του, γιὰ νὰ μ' ἀκολουθήσῃ στὸν περίπατο. Ἐξω ἀπὸ τὴ χωριάτικη πολιτεία μας, στὸ πρῶτο στρίψιμο τοῦ δημόσιου δρόμου, ἔστεκε ὁ παλιὸς ξυλοκαφενές, πού ἄλλοτες χρησίμευε γιὰ χάνι καὶ τώρα εἶχε γίνει τὸ μοναδικὸ καλοκαιριάτικο κέντρο πού σύχναζαν οἱ ἐπίσημοι τῆς ὑπαλληλίας. Ἐνας εἰρηνοδίκης ψηλὸς μὲ μούσι σὰ μεφιστοφελής, ἕνας μεσόκοπος χοντρὸς καὶ πλαδαρὸς ἀστυνόμος, ὁ ἔφορος, ἔφτανησιώτης μπιρμπιλομάτης φορῶντας πάντα ζακέτα καὶ γάντια, πού ἔκαναν ὅλοι τὴν πιὸ ἀταίριαστη, περιεργὴ καὶ διασκεδαστικὴ παρέα. Ἐκεῖ σύχναζε ἡ ντόπια ἀρχοντιά, οἰκογένειες, ἄλλες ἀπομεινάρια ἀπὸ παλιὰ τζάνια, ἄλλες νεόπλουτων, πού κέρδισαν τοὺς παραδες μὲ τὴν παινεμένη ἐπιχειρηματικὴ τους μέθοδο μέσα στὶς γενικὲς οικονομικὲς στενοχώριες κι ἀναμπουμπούλες.

Ἐκεῖ εἶταν πού ξεχώρισα τὴ Διána, ἀπὸ τὴν ἴδια μέρα πού πρωτοφάνηκε. Τὴν εἶδα καθισμένη ἀνάμεσα στὴ συντροφιά της. Στὸ πρόσωπό της χάραξε ἡ γλυκεῖα συγκατάβαση γιὰ ὅλους σιμά της καὶ στὰ μάτια της ἀστραφτε μιὰ ἤσυχη καὶ σταθερὴ ἐξυπνάδα. Ἡ κουβέντα της γοργὴ κ' ἡ φωνὴ της ζεστὴ καὶ μαλακὴ, σκορπίζανε γύρω της μιὰ βαθεῖα γαλήνη. Ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ Ψυχάρη γιὰ τὴ Μυριάνα στ' «Ὀνειρο τοῦ Γιανίρη» μοῦ ἦρθε στὸ νού: Λὲς κ' ἕνα λουλούδι ἔσκυβε νὰ σὲ καλημερίσῃ. Καὶ τί νομίζετε πὼς συμπλήρωνε τὴ γοητεία της; Σὰν ἔκαμε νὰ φύγῃ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους δικούς της κι ἀνασηκώθηκε ἀπὸ τὸ κάθισμα τὸ ψηλὸ της ἀνάστημα, γλυστρώντας σὰν καπνὸς στὸν αἰθέρα, κατάλαβα τὴν ἀδικία πού τῆς χάρισε ἡ πλάση. Μὲ τὸ δεξιὸ της πόδι κούτσαινε μὰ ἔτσι ἐλαφρὰ πού μόλις ἔνωιθες πὼς ταλάντευε τὸ κορμί, ἔτοιμο νὰ γείρῃ χαριτωμένα.

Δὲν περάσανε πολλὲς μέρες καὶ γνωριστήκαμε. Ἦρθε κι αὐτὴ ἀπὸ ἄλλη πολιτεία, στὸ πατρικὸ της συγγενολοῖ

ν' ἀλλάξη ἀέρα. Καὶ τί σύμπτωση! Μέσα στὰ βιβλία ποὺ ἔφερε μαζί της νὰ διαβάσῃ ἔτυχε νὰ εἶναι καὶ τὰ δικά μου τραγούδια. Τὰ πρόσεξε λοιπὸν τώρα περισσότερο, τὰ μελέτησε. Κ' ἔξαφνα ἓνα δειλινὸ ἐκεῖ ποὺ σιγοβαδίζαμε μετὸν μπάρομπα μου στὸ συνηθισμένον μας περιπάτο τοῦ δημόσιου δρόμου, ξέφυγε θαρρετὰ ἀπὸ τὴν παρέα της, ἤρθε γελαστὴ πλάϊ μας καὶ σὰ νὰ κουβέντιαζε, ἀπλά, δίχως καμώματα, μᾶς ἀπάγγειλε χαμηλόφωνα μὲ τὴ θερμὴ της στρογγυλὴ καὶ ἄδολη λαλιά, ἓνα σονέτο ἀπὸ τὰ «Ὁνειρα πεταλούδας» κρατώντας τὸ ρυθμὸ κάθε στίχου μὲ τὸ τρικυμισμένον της βῆμα:

Πόσο γοργὰ ἡ ζωὴ τὰ πάντ' ἀλλάζει!
 Τὴν ὕπαρξή μας, τὰ ὄνειρ' ἀσωτεύει.
 Ἐδῶ ἓνας ἥλιος καίει, κακὸ χαλάζι
 παρέκει τὴ λαχτάρα μας παιδεύει.
 Ὁ βραχνὰς τὴ χαρὰ μας δυναστεύει,
 χέρι μαῦρο τ' ἀνέγγιχτα μαλάζει,
 τὸ φαρμάκι στὴν ὥρα του σταλάζει.
 Κι ἂν παντοῦ κάτι ἀγέραστο γυρεύει,
 κάτι αἰώνιο ἢ ψυχὴ νὰ κρυσταλώσῃ,
 κι ἂν στὸν ἔρωτα βούλεται νὰ δμῶσῃ
 πίστη, λαύρα, λιμάνι γιὰ ν' ἀράξῃ,
 — δὲν μπορεῖ, δὲν μπορεῖ νὰ μὴν πετάξῃ . .
 (Ἦ πού μ' ἀκοῦς, ἀγάπη μου, ἐσὺ κρῖνε
 σὲ μᾶς τοὺς δυὸ γιὰ ν' ἀληθέμῃ ἂν εἶναι).

Ἐπαψε κ' ἔκαμε νὰ ξεκόψῃ ἀμέσως. Πρόφρασα ἐκεῖ καὶ τὴ ρώτησα, γιατί προτίμησε, μέσα σὲ τόσους ἄλλους, αὐτοὺς τοὺς στίχους.

— Δὲν ξέρω, μοῦ ἀπάντησε. Ἔτσι τυχαῖα τοὺς πῆρα.

Μὰ καθὼς μάκραινε κυματιστά, γύρισε πρὸς ἐμὲ καὶ ψιθύρισε:

— Ἴσως γιατί μοῦ πᾶνε καλύτερα . . Καὶ μοῦ γέλασε κοροϊδευτικά, ἔτσι ποὺ δὲν τὸ συνήθιζε.

Ἄπο τὸ δειλινὸ ἐκεῖνο, ποῦ ξεθάρρειψε μαζί μας ἡ Διάνα, μᾶς ἔκανε ταχτικά συντροφιά τὶς κατοπινὲς μέρες. Ἐρχότανε μὲ τὶς ξαδέρφες της καὶ μᾶς συντύχαινε κάθε βραδάκι στὸν περίπατο κι ἀπὸ κεῖ ὅλοι μαζί πηγαίναμε καὶ τὸ στρώναμε στὴν κουβέντα στὸν ξυλοκαφενὲ ρουφώντας καὶ κανένα οὔζο. Κάποτε τὰ πρωῒνά ποῦ διαβάζαμ' ἐφημερίδες μὲ τὸν μπάρμπ' Ἀριστόδημο, κάτου ἀπὸ τὰ πλατάνια, στὴ ρεμα-
ταριά, ποῦ περνοῦσε λίγο πιὸ ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτεία, βλέπαμε καὶ τὴ Διάνα μὲ τὴ συντροφιά της νὰ σιμώνη γιὰ νὰ μᾶς φλυαρήσῃ. Τὴ συνηθίσαμε τόσο ποῦ δὲν μπορούσαμε μέρα νὰ κάμουμε δίχως τὴν κελαδίστρ' ἀπαλὴ λαλιά της, τὸ γέλιο της τὸ σκαστὸ καὶ βραχνό, ποῦ λὲς κ' ἔσιμιγε μέσα του ἡ πιὸ τρελὴ χαρὰ μὲ τὸν πιὸ βαθὺ στεναγμό. Δὲν ἄργησα νὰ καταλάβω πὼς ὁ μπάρμπας μου κ' ἐγώ, κ' οἱ δυὸ μαζί, σὰ νὰ εἴμαστ' ἓνας ἄνθρωπος εἴχαμ' ἐρωτευτεῖ τὴ Διάνα. Κ' ἐνῶ ὁ ἓνας ζητοῦσε νὰ βρῆ στήριγμα στὸν ἄλλο, κρυφὰ μέσα μας ἀλληλοζηλευόμαστε, χωρὶς βέβαια νὰ τολμᾶ κανεὶς μας νὰ φανερώσῃ τὸ μυστικὸ τῆς καρδιάς του.

Τὸν τελευταῖο καιρὸ ὁ μπάρμπ' Ἀριστόδημος φαινότανε κατσουφιασμένος. Γκρίνιαζε ὀλοένα, πιανότανε γιὰ τὰ πολιτικὰ στὸν καφενὲ καὶ τὸ σπίτι δὲν τονὲ χωροῦσε, παρὰ μόνο σὰν ξεσκάλιζε τὴ βιβλιοθήκη του. Τὸν ἄκουσα ἓνα μεσημέρι ποῦ σκυμένος, ἀφοσιωμένος στὴ στερεότυπη ἔκδοση τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων Λυρικῶν, διάβαζε ἀργὰ ἀργὰ σὰ νὰ ρουφοῦσε μὲ φανερὴ ἀγαλλίαση, τοὺς ἐρωτικούς στίχους τοῦ Ἰβύκου :

Ἔρος αὐτέ με κυανέοισιν ὑπὸ
βλεφάροισιν τακέρ' ὄμμασι δερκόμενος
κηλήμασι παντοδαποῖσ' ἐς ἄπειρα
δίκτυα Κύπριδος βάλλει·
ἦ μὰν τρομέω νιν ἐπερχόμενον,
ὥστε φερέξυγος ἵππος ἀεθλοφόρος ποτὶ γῆραϊ
ἀέκων σὺν ὄχεσφι θοοῖσ' ἐς ἄμιλλαν ἔβα.

Τὸ ἴδιο βραδάκι πρότεινε στὴ συντροφιά τῆς Διάνας μιὰ ἐκδρομὴ, σχεδιασμένη ἀπὸ τὸν ἴδιο. Ἐκδρομὴ ποὺ θὰ γινότανε τὴ νύχτα μὲ τὸ στρογγυλὸ φεγγάρι κατὰ τὸ γειτονικὸ δάσος. Ἐκεῖνες τὶς μέρες φιλοξενούσαν οἱ συγγενεῖς της μαζί μὲ τὴ Διάνα κ' ἔναν ἄλλο ξαδερφό της, τὸ Φανάκη, νεαρὸ δικηγόρο, ποὺ εἶχ' ἔρθει ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα καὶ ποὺ τ' ὄνειρό του εἴτανε ν' ἀνακατευτῆ στὴν πολιτικὴ καὶ μᾶς βεβαίωνε σοβαρὰ γιὰ μερικὰ ἐθνικὰ μυστικά ποὺ γνώριζε καὶ ποὺ φανέρωναν πὼς τὸ κράτος περνοῦσε κρίσιμη περίοδο καὶ πὼς βρισκόταν ἐσωτερικὰ κ' ἐξωτερικὰ «στὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ». Αὐτὸς ὁ Φανάκης λοιπὸν θὰ συνόδευε τὰ κορίτσια στὴν ἐκδρομὴ μας κ' ἔτσι ἡ ἄδεια ἐξασφαλίστηκε ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς Διάνας.

Πόσο ἐλαφρὸ, ἀκούραστο κι ἀναγεννητικὸ εἶναι τὸ περπάτημα στὸ βουνό . . . Οἱ ὄρες φεύγανε χωρὶς νὰ τὸ νιώσουμε. Περνούσαμε βραχόσπαρτα, χερσοτοπιές, νεροσυρμές, ἀνεβάσματα, χαλικόδρομους, λάκες καὶ ξάγναντα, καὶ σὰ μπήκαμε στὸ πύκνωμα μὲ τὰ ἰσόκορμα καὶ φουντωτὰ ἔλατα, μᾶς φάνηκε πὼς βρισκόμαστε σὲ κόσμον μυστηριακὸ κι ὄνειρεμένο. Τὸ φεγγάρι μᾶς ἀκολουθοῦσε παντοῦ πιστὰ κ' ἔτσι καθὼς ἔσκυβε ἀπὸ ψηλὰ νὰ μᾶς ἰδῆ κάτου ἀπὸ τὰ σπαθωτὰ ἐλατόκλαρα, μοῦ φαινότανε πὼς χαμογελοῦσε μὲ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ μπάρμπ' Ἀριστόδημου ἀπὸ τὸ Φανάκη, ποὺ τοῦ ἐξηγοῦσε μὲ φοβερὴ πολυλογία τὴ θεωρίαν τῆς ἀλληλεγγύης τῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ τὸν τρόπο τῆς ἐφαρμογῆς της γιὰ τὴν ὀριστικὴ εὐτυχία τοῦ λαοῦ. Μάντευα τὴ στενοχώριαν τοῦ μπάρμπα μου ποὺ δὲν μπορούσε νὰ ξεκολλήσῃ καὶ νὰ χαρῆ καθὼς τὸ ἔλπιζε τὴν ὁμιλίαν τῆς Διάνας ἐξαῦλωμένης ἀπὸ τὸ φεγγαρόφωτο. Μὰ ἐγὼ μὲ τὴ Διάνα καὶ τὶς ξαδέρφες της ἀκολουθώντας τὸ χαραγμένο μονοπάτι, ποὺ τώρα ἔστριβε πρὸς τὸν κατήφορον, πηγαίναμε πολὺ μπροστά, ὅσο ποὺ φτάσαμε στὸ ἐρημοκλήσι τοῦ ἁγίου Νικάνορα. Τὰ κορίτσια ξαπλώθηκαν στὰ γύρω χτιστὰ πεζούλια τοῦ ὑπόστεγον, φορώντας τὰ παλτά τους, γιὰ τὸ νυχτιάτικο ἀγιάζι ἔτσουζε γερά. Προχώρησα μόνος πρὸς τὴν κατηφορίαν καὶ κοίταξα ἐρευνητικὰ γιὰ νὰ ξαναφέρω

στη θύμησή μου τὸ μέρος. Χρόνια διαβήκαν ἀπὸ τότε πὺν χάρηκα ξέγνιαστο γλέντι μὲ τοὺς δικούς μου. Ἐδῶ ζῶνανε τὸ ἐκκλησιάκι πολύχρονα πλατάνια καὶ λεῦκες πανύψηλες. Νά, τὰ σκαλάκια σκαλιστὰ στὸ βράχο, πὺν ὀδηγοῦνε πίσω ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά καὶ κάτω ἀπὸ τὸ ἅγιο βῆμα, σὴν πηγῇ, ἐκεῖ πὺν ἀναβρῦζει πάντα τὸ λιγοστὸ μὰ τόσο λαγαρὸ καὶ γλυκόπιτο νεράκι. Κλημασιδες, λυγαριές, καλαμιές, φτέρες ἀπλόνονταν ὀλόγουρα. Μιά δροσερὴ νοτίλα μὲ χτύπησε στὸ πρόσωπο σὰ σίμωσα τὴν πηγῇ πνιγμένη στὸ πολυτριχί. Ἡ φούχτα μου γέμισε ἀπὸ τὸ κρῦο κρούσταλο κ' ἔφερα στὸ στόμα νὰ πιῶ. Κ' ἔξαφνα στ' αὐτιά μου ἔφτασε κάτι σὰ σύρσιμο, πὺν ξεχώρισ' ἔπειτα σὰν ἕνας γνώριμος ρυθμικὸς ἰσόχρονος ἦχος. Κατάλαβα ποιὸς κατέβαινε καὶ περίμενα. Τὸ χαρούμενο ἀνάστημα τῆς Διάνας πὺν πρόβαινε κουτσαίνοντας ἔλαφρά, χαράχτηκε σὴν φωτοφεγγαριά.

— Ἐγὼ εἶμαι, τῆς εἶπα. Μὴ φοβᾶσαι . . Μὰ πῶς ξέρεις τὸ κατατόπι ἐδῶ;

Μοῦ ἀπάντησε πὺν ἀκολούθησε τὸν ἴσκιο μου καὶ ἦρθε. Τὴν ὀδήγησα πὺν μέσα, πρὸς τὸ σκοτάδι τῆς μικρῆς σπηλιάς καὶ τῆς ἔδειξα νὰ πάρῃ μὲ τὰ χέρια της καὶ νὰ πιῇ.

— Ἀνασταίνει, τῆς ψιθύρισα.

Ἡ Διána ἔδειχνε κουρασμένη καὶ θέλοντας νὰ καθίση ξεχώρισε μιὰ πέτρα μέσα στ' ἀχνόφωτο, ὅπου λύγισε βιαστικά τὸ κοντυλένιο τῆς ἀέρινο κορμί. Ὁρθὸς ἔστεκα πλάγι τῆς. Ἀκούγαμε τώρα τὸ ἀργὸ στάλασμα τοῦ νεροῦ γιὰ κάμποση ὥρα μέσα σὴν σιγαλιά, ὡς πὺν ἔκοψε τὴ σιωπὴ πρώτη.

— Εἶναι δάκρι τοῦ βράχου, μοῦ εἶπε. Ποιὸς ξέρει ποιά νεραίδα τοῦ ἔκαψε τὴν καρδιά κ' ἔμεινε τόσο ἀπαρηγόρητος.

— Αἰῶνες ἴσως τρέχει αὐτὸ τὸ νερό, ἀπάντησα.

— Τί σὰς λέει λοιπόν, τέτοια πίστη; Δὲ σὰς συγκινεῖ;

— Ὡ Διána, ἔκαμα νὰ μιλήσω.

Μὲ ἀντίσκοψε γλήγορα.

— Μὴν προχωρῆτε. Ἡ τυφλὴ ἀγάπη μόνο στὰ παραμῦθια ὑπάρχει.

Καὶ σὲ λίγο ἔξακολούθησε.

— Ποτὲ στὴ ζωὴ. Τὸ ξέρω αὐτὸ καλά . . Ὡ, Θεέ μου! Μὰ τί κάθομαι καὶ σᾶς λέω . .

Σίμωσα πιὸ πολὺ πρὸς τὸ πρόσωπό της.

— Ἄκουσέ με Διάνα.

Ἔκαμα νὰ πῶ πάλι. Μὰ τὴ στιγμή ἐκεῖνη γοργὰ βήματα σκεπάσανε τὰ λόγια μου κ' ἕνας ἴσκιος βαρὺς, σὰν ξαφνικὸ σύννεφο, ἔκοψε τὸ λίγο φῶς ποὺ ἔμπαινε στὴ σπηλιά. Ἡ μαγκούρα τοῦ μπάρμπ' Ἀριστόδημου χτυποῦσε ζωηρὰ τὸ πετρωμένο χῶμα κ' ἡ φωνὴ του ἔτρεμε:

— Διάνα, Διάνα, κόρη μου, μὲ ποιὸν εἶς' ἔδῳ;

Πέρασαν κατόπι κάμποσες μέρες. Ἡ Διάνα ἄρχισε νὰ μὲ ἀποφεύγη παράξενα κ' ἐπίμονα. Μὰ κι ὁ μπάρμπας μου δὲ μ' ἀκολουθοῦσε τόσο συχνὰ κ' ἔπαυε νὰ εἶναι ὁ ἀχώριστος σύντροφός μου. Ἔτσι βρῆκα τὴ λευτεριά μου τὴν ὥρα ἴσα ἴσα ποὺ δὲ μοῦ χρειάζότανε. Τὸ καλοκαίρι φαινότανε πὼς ἔσβηνε. Οἱ μέρες μίκραιναν, ὁ καιρὸς ψύχραινε, ξαφνικὲς βροχὲς μᾶς κρατοῦσαν κλεισμένους, χινοπωριάτικα προμηνύματα. Ἡ Διάνα ἐτοιμαζότανε νὰ φύγη πιά κι ἀποχαιρετοῦσε ὅλους τοὺς γνωστούς της. Θὰ τὴ συνόδευε ὁ Φανάκης καὶ θὰ κατέβαιναν μαζί στὸν τόπο της. Ἐπιθυμοῦσα νὰ τὴ συντύχω τώρα λίγες στιγμὲς μονάχη καὶ δὲν τὸ κατόρθωνα. Ἀναγκάστηκε ἕνα βράδι ποὺ γύριζε μὲ τὶς ξαδέρφες της ἀπὸ τὸν περίπατο τοῦ ξυλοκαφενέ ν' ἀκολουθήσω τὴν παρέα, ὅσο κι ἂν αὐτὸ μοῦ ἔκανε κακό. Ἡ Διάνα μὲ εἶδε καὶ ξαφνικὰ — δὲν μπόρεσα νὰ νιώσω ἂν θεληματικὰ ἢ ἀθέλητα — ἔμεινε λίγο πιὸ πίσω ἀπὸ τὶς ἄλλες. Καὶ μόνο δυὸ λόγια μπορέσαμε ν' ἀλλάξουμε. Τῆς θύμισα τὴν αἰσθηματικὴ ἐκεῖνη βραδιά καὶ τὴν ὁμιλία μας ποὺ κόπηκε τόσο ἀναπάντεχα στὴν ἱερὴ σιγαλιὰ τῆς πηγῆς.

— Τόσα ὄνειρα λοιπόν, θὰ πᾶνε χαμένα ; Τῆς εἶπα.

— Ὅνειρα πεταλούδας, μάλιστα. . . μοῦ ἀπάντησε παίζοντας μὲ τὸ συνηθισμένο της ἀπόγελο, τῆ στιγμῇ ποῦ μὲ ἄφινε βιαστικά γιὰ νὰ προφτάσῃ τοὺς δικούς της ποῦ εἶχανε προχωρήσῃ.

Τὸ δειλινὸ τῆς ἄλλης μέρας τὴν ἀντάμωσα πάλι στὸν περίπατο, τὴν ὥρα ποῦ ὁ ἥλιος πήγαινε νὰ βασιλέψῃ καὶ ποῦ οἱ στερνές του ἀχτίδες ἀγκάλιαζαν χρυσίζοντας δλόβολη τὴ λεπτὴ χάρη τῆς κορμοστασιᾶς καὶ τοῦ προσώπου της. Μὲ σταμάτησε φωναχτὰ μὲ ὅλη τὴ συντροφιὰ της κι ἀφοῦ μὲ ἀποχαιρέτησε ἀτάραχα, μοῦ πρότεινε φανερὰ ἓνα κλειστὸ γράμμα. Τὸ πρῶτὶ θὰ ταξίδευε καὶ μὲ παρακαλοῦσε θερμά, ἅμα βεβαιωθῶ πὼς ἔφυγε, ν' ἀνοίξω κατόπι τὸ φάκελο κι ἀφοῦ διαβάσω τὸ περιεχόμενο νὰ τὸ δώσω τοῦ μπάρμπα μου. Ἔμειν' ἀποσβολωμένος καὶ τῆς τὸ ὑποσχέθηκα.

Ὅλη τὴ νύχτα ἡ περιέργεια παραστεκότανε στὸ προσκέφαλό μου. Μόλις τὰ ξημερώματα ἔπεσα σὲ ὕπνο βαρῦ, ποῦ κράτησε ὥρες. Ἡ Διὰνα εἶχε φύγει πιά. Τὸ γράμμα δὲν εἶτανε δικό της. Εἶτανε τοῦ μπάρμπ' Ἀριστόδημου πρὸς αὐτή. Τῆς ἀνοιγε τὴν καρδιά του, τῆς ξεμυστηθεύσαν τὸν ἔρωτά του καὶ τῆς ζητοῦσε νὰ μὴ τὸν λησμονήσῃ κι ἀκόμα ἂν εἶτανε δυνατὸ νὰ σκεφτῇ κάπως σοβαρὰ γιὰ τὸ αἵτημά του. Ἀλλιῶς νὰ τὸν λυπηθῇ καὶ νὰ τονὲ συχωρήσῃ. Ὡς τόσο δὲν ἔλειπε νὰ γράφῃ καὶ μερικὰ πικρὰ γιὰ μένα λόγια ποῦ δείχνανε πόσο μὲ φοβότανε γι' ἀντίζηλο. « Ὁ οἰηματίας, ὅστις οὐδὲν ἄλλο κατώρθωσε εἰμὴ νὰ ἐξατμισθῇ ἢ ἔκπαλαι κοινὴ ἀναγνώρισις περὶ τῆς ἀρχοντικῆς λογιότητος τοῦ ἡμετέρου οἴκου ».

Ἡ ἐκδίκηση τῆς Διὰνας πρὸς τὸν ἀγαθὸ μπάρμπ' Ἀριστόδημο μοῦ φάνηκε σκληρὴ καὶ δὲν τοῦ ἔδωσα πίσω τὸ φλογερὸ του γεροντικὸ γράμμα. Τὸν ἄφησα νὰ ὄνειροπλέκῃ καὶ νὰ προσμένῃ ἀπάντησῃ. . . Μὰ τὴ Διὰνα εἶτανε γραμμένο νὰ μὴν τὴ ξαναδοῦμε ἀπὸ τότε. Μῆτε ὁ μπάρμπας μου ποῦ ὕστερ' ἀπὸ λίγα χρόνια πέθανε, μῆτ' ἐγὼ ποτὲ ὡς τὰ σή-